

Til Landbrugsstyrelsen

Høringsvar vedr. lovforslag om Fonden for Plantebaserede Fødevarer (j.nr. 21-1121-000001)

DI Fødevarer takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring vedr. lovforslag om Fonden for Plantebaserede Fødevarer.

DI Fødevarer hilser oprettelsen af Fonden for Plantebaserede Fødevarer velkommen med forventningen om, at fonden kan give et vigtigt rygstød til udviklingen af nye forretningsmuligheder for producenter af plantebaserede fødevarer, ikke mindst når det handler om at få nye løsninger og innovationer op i stor skala, udbredt til et større marked og få lagt grunden til et eksporteventyr for Danmark.

Vedr. fondens formål

DI Fødevarer ser positivt på, at lovforslaget omfatter alle fødevarer, der er fremstillet af planter samt spiselige svampe, alger og gavnlige mikroorganismer, herunder både uforarbejdede og forarbejdede råvarer og ingredienser evt. i kombination med enzymer og andre ikke-animalske ingredienser, der er egnede til fødevarerfremstilling. Mange ingredienser og bioteknologiske løsninger skal i spil, for at forbrugeren i sidste ende kan tilbydes gode, sunde og smagfulde plantebaserede fødevarer.

Det fremstår i lovudkastet uklart, om fødevarer og ingredienser fremstillet ved mikrobiel fermentering er omfattet af fondens formål, herunder mælkeprotein fremstillet ved præcisionsfermentering af en ikke-animalsk råvare.

Det foreslås i lovforslaget, at mindst halvdelen af fondens midler søges målrettet projekter, der vedrører plantebaserede *økologiske* fødevarer. Det er imidlertid ikke klart defineret, hvad der forstås ved 'økologi'. Er det udelukkende eksisterende produktion, der i forvejen bærer Ø-mærket og lever op til EU's økologiforordning, der kan støttes, så vil det betyde, at fremtidens teknologier med store uindfrie klima- og erhvervsmæssige potentialer er begrænset til under halvdelen af fondens midler. Det kunne for eksempel dreje sig om enzymer og bioteknologiske løsninger eller nye dyrkningsmetoder som for eksempel vertikalt landbrug, som ikke har mulighed for at kaldes økologisk, da produktionen ikke finder sted i landbrugsjord.

DI Fødevarer er derfor bekymret for, at kravet om, at mere end halvdelen af fondens midler søges målrettet økologiske projekter virker begrænsende og u hensigtsmæssigt for fondens formål om mest effektivt at bidrage til klima-, vandmiljø- og biodiversitetsmålsætningerne. Økologi har været vigtigt i de knap 40 år, det har eksisteret i Danmark, og det er stadig vigtigt. Men vi skal passe på med, at

de økologiske præferencer i lovforslaget ikke kommer til at indskrænke fremtidens udvikling af de nye løsninger, vi har så stor brug for.

Derfor foreslår DI Fødevarer, at fonden bør have mulighed for at vælge de bedste og mest perspektivrige projektforslag – økologi eller ej - frem for at begrænse over halvdelen af sit virke til et særligt interessentområde.

DI Fødevarer vil samtidig gøre opmærksom på, at flere statslige fonde allerede har stærkt fokus på økologien. Den statslige fond til økologiforskning, ICROFS, har netop som formål at støtte strategisk og anvendelsesorienteret forskning, som bidrager til at videreudvikle en bæredygtig, markedsdrevet og konkurrencedygtig dansk økologisektor. ICROFS er finansieret via finansloven med 50 mio. kr. (2022). Fonden for Økologisk Landbrug har ligeledes som formål at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevne for økologisk landbrug.

Vedr. sammensætning af fondens bestyrelse

DI Fødevarer bemærker, at fonden skal understøtte vækst og nye indtjenings- og jobmuligheder på det plantebaserede område og søge at udvikle sektoren. For at øge sandsynligheden for dette, vil DI Fødevarer gerne opfordre til, at det sikres, at fondens bestyrelse tilføres tilstrækkelige kompetencer vedr. forretningsgørelse, herunder for eksempel teknologimodning, skalering, kapitalrejsning, produktion og eksport af fødevarer. Det kunne for eksempel ske ved i loven at stille krav om, at et flertal af fondens bestyrelse, herunder formanden, skal have erfaring fra det private erhvervsliv.

Vedr. oplysningspligt og kontrol

DI Fødevarer finder, at myndigheders adgang til den private ejendom uden retskendelse rejser alvorlige retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. I forhold til Fonden for Plantebaserede Fødevarer bør det grundigt overvejes, om det overhovedet er nødvendigt og proportionalt – med eller uden retskendelse – at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom, herunder om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige. Det kunne for eksempel dreje sig om krav til revision af projektrengskaber og anden afrapportering.

Det fremgår desuden af lovforslaget, at støtten ydes iht. EU's statsstøtteregler. DI Fødevarer vil derfor gøre opmærksom på Lov om kontrol angående statsstøtte (LOV nr. 408 af 31/05/2000), hvor der af hensyn til virksomhedernes retssikkerhed netop er krav om forudgående indhentelse af retskendelse. Tilsvarende bør derfor også gælde ift. dette lovforslag.

Sammenholdt med at der lægges op til at myndigheden uden retskendelse skal have adgang til lokaliteter, finder DI Fødevarer, at det er retssikkerhedsmæssigt bekymrende, at lovforslaget ikke forholder sig til risikoen for selvinkriminering. Det er uklart af lovforslaget, hvordan det forholder sig til Retssikkerhedslovens §10 (Retten til ikke at inkriminere sig selv mv.).

Vedr. fondens sekretariat

DI Fødevarer hilser det velkomment, at det i bemærkningerne til lovforslaget foreslås, at fonden sekretariatsbetjenes fra Landbrugsstyrelsen for at sikre uafhængighed af erhvervs- og organisationsinteresser. For DI Fødevarer er det også vigtigt, at der ikke bruges unødvendige

ressourcer på at opbygge en ny organisation til fondsadministration, men at der kan trækkes på den infrastruktur og ekspertise, som i forvejen er til stede i form af det professionelle GUDP-sekretariat.

DI Fødevarer er derfor stærkt forundret over, at det er nødvendigt at afsætte mere end 8 pct. (7 mio. kr.) af fondens midler til administrationsudgifter – dette er vel at mærke midler, som tages fra den samlede årlige pulje på ca. 85 mio. kr., og dermed reduceres mængden af projekter, der kan støttes, tilsvarende. Hertil kommer 3-5 mio. kr. til startomkostninger til IT-løsninger.

DI Fødevarer vil på det kraftigste opfordre til, at sekretariatet holdes småt, effektivt og fokuseret på kerneopgaven for at sikre flest mulige midler til projekter. DI Fødevarer anbefaler derfor, at sekretariatet holdes i størrelsesordenen 2-3 årsværk, og at der afsøges muligheder for stordriftsfordele og synergi med kompetencer, processer og systemer, der allerede er til stede i GUDP/ICROFS og Landbrugsstyrelsen. DI Fødevarer vil også gerne opfordre til, at de IT-løsninger til ansøgninger, projektadministration mv., som allerede anvendes af GUDP, herunder også ICROFS, genbruges i størst muligt omfang. Startomkostninger på 3-5 mio. kr. til IT-løsninger forekommer voldsomt opskruet og bør med genbrug af Landbrugsstyrelsens eksisterende løsninger kunne reduceres markant.

For at sikre markant effekt af fondens investeringer, vil DI Fødevarer gerne bakke op om, at projekter skal have en vis størrelse for at komme i betragtning. Som en sideeffekt vil færre større projekter alt andet lige give lavere administrationsomkostninger end en mangfoldighed af små bevillinger.

Med venlig hilsen

Hanne Bengaard
Seniorchefkonsulent

hanb@di.dk